

แถลงการณ์พันธมิตรเพื่อปกป้องแม่น้ำโขง
กรณีเขื่อนปากลาย เขื่อนแห่งที่ 4 บนแม่น้ำโขงสายหลัก
วันที่ 19 กรกฎาคม 2561

พันธมิตรเพื่อปกป้องแม่น้ำโขง (Save the Mekong Coalition) ได้ส่งแถลงการณ์ถึงคณะกรรมการแม่น้ำโขงและตัวแทนรัฐบาลทั้ง 4 ประเทศ กรณีการสร้างเขื่อนปากลาย เขื่อนบนแม่น้ำโขงสายหลักแห่งที่ 4 โดยรัฐบาลลาว ในแถลงการณ์ระบุว่า ตามที่ เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2561 รัฐบาลลาวได้แจ้งอย่างเป็นทางการไปยังคณะกรรมการแม่น้ำโขง กรณีการสร้างเขื่อนปากลาย ตามข้อตกลงแม่น้ำโขงปี 2538 เครือข่ายพันธมิตรแห่งลุ่มน้ำโขงมีความกังวลเป็นอย่างยิ่งต่อ แผนการเตรียมกระบวนการแจ้งและปรึกษาหารือล่วงหน้า ในครั้งนี้

เขื่อนปากลายจะเพิ่มระดับความเสียหายที่เกิดจากการสร้างเขื่อนแม่น้ำโขงอยู่ในขณะนี้ และจะทำลายความหวังของชุมชนที่จะได้รับการแก้ไขปัญหาต่อผลกระทบในพื้นที่ลุ่มน้ำโขงตอนล่างลง การจัดการกระบวนการปรึกษาหารือทั้งเขื่อนไซยะบุรี ดอนสะโฮงและปากแบง ที่ผ่านมา ก็ยังไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจน และยังเป็นปัญหาต่อเนื่องอยู่

พวกเราขอเรียกร้องให้รัฐบาลประเทศลุ่มน้ำโขงตอนล่างและคณะกรรมการแม่น้ำโขง ละเว้นการจัดการกระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้า และขอเรียกร้องให้รัฐบาลทั้ง 4 ประเทศ และคณะกรรมการแม่น้ำโขง ต้องแก้ไขปัญหาย่างโปร่งใสตามข้อเรียกร้องต่อผลกระทบของเขื่อนต่างๆที่กำลังเกิดขึ้นและขอให้มีการปฏิรูปกระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้าและตระหนักในผลการศึกษาของสภา (Council Study)

ผลกระทบปรากฏชัดของโครงการเขื่อนไซยะบุรี ดอนสะโฮงและปากลาย

กระบวนการตัดสินใจของเขื่อนไซยะบุรี ดอนสะโฮง ได้จุดชนวนความขัดแย้งภายในภูมิภาคลุ่มน้ำโขงและสากล ประเด็นการศึกษาข้อมูลที่ไม่เพียงพอและเรียกร้องให้มีการศึกษาผลกระทบเพิ่มเติมในระหว่างกระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้าไม่เคยได้รับการตอบรับจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรวมถึงมีการเรียกร้องให้เลื่อนการก่อสร้างเขื่อนออกไป อย่างไรก็ตาม เขื่อนทั้งสองแห่งก็ดำเนินการก่อสร้างภายใต้การไม่มีข้อตกลงหรือแนวทางแก้ไขปัญหาระดับคณะกรรมการร่วมและสภา

การปฏิรูปกระบวนการปรึกษาหารือ

เนื่องจากกระบวนการปรึกษาหารือของเขื่อนไซยะบุรีและเขื่อนดอนสะโฮงมีความขัดแย้งเป็นอย่างมากและมีการเรียกร้องให้ปรับปรุงกระบวนการดังกล่าว และคณะกรรมการแม่น้ำโขง ใช้คำว่า ปรับปรุง ในกระบวนการสำหรับเขื่อนปากแบง ซึ่งแม้จะมีการปรับปรุงแต่มีหลายประเด็นที่ยังเกิดขึ้น เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับ

โครงการไม่เพียงพอ การตั้งคำถามต่างๆไม่ได้รับคำตอบ ซึ่งคาดว่ากระบวนการปรึกษาหารือของเขื่อนปากลาย ก็จะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ไม่มีความชัดเจนต่อการรับรองผลการศึกษา Council Study

งานศึกษาของ Council Study ที่ใช้งบประมาณกว่า 4.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐและใช้เวลากว่า 7 ปี ได้แสดงให้เห็นแล้วว่า แผนการสร้างเขื่อนบนแม่น้ำโขงสายหลักและแม่น้ำสาขา จะทำลายระบบนิเวศ เศรษฐกิจ ท้องถิ่นและความมั่นคงทางอาหารของภูมิภาคอย่างร้ายแรง แต่รัฐบาลทั้ง 4 ประเทศก็ยังไม่ชัดเจนว่า รายงานฉบับนี้จะผนวกไปกระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้าและกระบวนการตัดสินใจต่อเขื่อนแม่น้ำโขงอย่างเป็นทางการ

การทบทวนและริเริ่มการพัฒนาแนวทางหลัก

ขณะนี้ คณะกรรมาธิการแม่น้ำโขง กำลังทบทวน "แนวทางเบื้องต้นการออกแบบต่อการสร้างเขื่อนแม่น้ำโขง" หรือ Preliminary Design Guidance for Proposed Mainstream Dams in the Lower Mekong Basin (PDG) และยุทธศาสตร์การพัฒนาเขื่อนไฟฟ้าอย่างยั่งยืน (Sustainable Hydropower Development Strategy (SHDS) โดยในโครงการเขื่อนปากลาย มีแผนที่จะเริ่มดำเนินการในปี 2022 ซึ่งโครงการนี้อยู่ระหว่างกระบวนการปรับปรุงแผนดังกล่าวและไม่จำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องมีการจัดการกระบวนการปรึกษาหารือก่อนที่จะปรับปรุง PDG และ SHDS

ท้ายสุด พวกเราขอเรียกร้องให้รัฐบาลทั้ง 4 ประเทศและคณะกรรมาธิการแม่น้ำโขง ละเว้นการเดินหน้าในการจัดการกระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้า และขอให้มีการแก้ไขปัญหาและตอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับเขื่อนต่างๆที่เกิดขึ้นอยู่อย่างโปร่งใส และให้มีการปฏิรูปกระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้าและปรับใช้รายงานของ Council Study และมีรายละเอียดดังนี้

- ขอให้เปิดเผยรายละเอียดทั้งหมดของ โครงการเขื่อนไฮระยะยาวที่มีการปรับปรุงตามแผนของ PDG
- เปิดเผยแผนการเฝ้าระวังผลกระทบด้านการประมงกรณีเขื่อนตอนสะโฮงต่อสาธารณะและทบทวนโดยผู้เชี่ยวชาญอิสระ
- ขอให้มีความชัดเจนประเด็นการเฝ้าระวังผลกระทบและยืนยันว่าจะไม่มีเขื่อนใหม่ดำเนินการผ่านกระบวนการปรึกษาหารือก่อนที่ ผลของคณะกรรมการติดตามผลกระทบร่วมจะเสร็จสิ้นและเปิดเผยต่อสาธารณะ
- เปิดแผนปฏิบัติการร่วม กรณีเขื่อนปากแบง

- รัฐบาลประเทศลุ่มน้ำโขงต้องมุ่งมั่นปฏิบัติตามผลการศึกษาและข้อเสนอแนะของ Council Study
- รับรองว่ากระบวนการทบทวน PDG และการ SHIDS จะต้องเสร็จสมบูรณ์ก่อนที่จะเริ่มกระบวนการปรึกษาหารือที่จะเกิดขึ้น

พันธมิตรเพื่อปกป้องแม่น้ำโขง (Save the Mekong Coalition)